Štev. 103 — V Trstu, v petek 30. aprila 1920 — Letnik XLV

EDINOST

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 80 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po L 1. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1. — Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Za sestavo nove vlade.

Vesnić poklican v Belgrad. — Pogajanja z železničarji.

Parlament.

BELGRAD, 26. Jutri se sestane parlament, čigar seje se bodo bržkone zopet preložile, ker vsled železničarske stavke še niso došli vsi poslanci v Belgrad.

Nevtralne vlade ne bo.

BELGRAD, 27. (SLS) Nevtralni kabinet bi se imel sestaviti samo v to svrho, da se sprejme volilni zakon v parlamentu in da se izvedejo volitve. Medtem pa se dvor boji, da bi tak kabinet moral ostati dalje časa na upravi države in da bi v tem slučaju moral tudi dvor nositi odgovornost za vodstvo poslov v notranji politiki.

Vesnićeva misija.

BELGRAD, 27. Vesnić je pozvan v Belgrad. Sodijo, da je s tem pozivom v zvezi sestava koncentracijske vlade, katere predsednik bi imel postati Vesnić. Pašić potuje jutri v Pariz. V Belgrad je došlo večje število poslancev.

BELGRAD, 27. Regent Aleksander je pozval poslanika dr. Vesnića iz Pariza v Belgrad. Vlada ni v nobeni zvezi s tem pozivom. Govori se, da hoče dvor na svojo roko poizkusiti sestavo koncentracijske vlade, ki bi ji načeloval Vesnić.

Izmišljene vesti o odstopu vlade.

BELGRAD, 27. (SLS) Vesti o demisiji sedanjega kabineta niso samo preuranjene, nego tudi popolnoma izmišljene. Sedanji kabinet, ki ima za seboj parlamentarno večino, ostane tako dolgo na svojem mestu, dokler se ne najde nova politična kombinacija.

Ustava.

BELGRAD, 27. O načrtu ustave kabinet še ni razpravljal ter tvori še vedno predmet dela ustavne komisije.

Zagrebško županske vprašanje.

ZAGREB, 27. Zagrebška vlada je potom tiskovnega urada objavila, da s suspendiranjem župana Delića, ki je obtožen veleizdaje, občinski zastop ni prizadet; kakor hitro bo regent imenoval velikega župana za Zagreb, bo mogel občinski zastop nemoteno vršiti svoje delo. Izredna seja, ki jo je bil sklical Delić, potem ko je bil že suspendiran, se je morala prepovedati, ker Delić ni imel več pravice sklicevati seje.

Železničarska stavka.

Pogajanja pri železniškem ministru.

BELGRAD, 26. Presbiro poroča uradno: Železniško ministrstvo objavlja: G. železniški minister je danes ob 10 dopoldne sprejel delegate železničarjev in Saveza transportnih delavcev Jugoslavije. Delegati so izjavili, da so voljni ustaviti stavko in pričeti z delom pod pogoji, da se prekliče ukaz o vpoklicanju železničarjev vseh pozivov na vojaške vaje in da se že vnaprej določi platforma, na podlagi katere naj bi se vodila pogajanja za ureditev službe na železnicah, kakor tudi dohodki železničarjev v kraljestvu. — Železniški minister je izjavil, da je pripravljen vzeti v pretres vse zahteve železničarjev, v kolikor se tičejo izboljšanja njihovega gospodarskega položaja, in da hoče njihovim tozadevnim zahtevam ustreči do skrajnih mej možnosti. Minister je izjavil svojo pripravljenost za to in rekel, da se bodo začela voditi ta pogajanja takoj, kakor hitro se vrnejo železničarji na delo in se vzpostavi promet v istem obsegu, kakor je bil pred stavko. Te zahteve je motiviral železniški minister z nastopnimi razlogi: 1. ker železničarji niso začeli stavke na legalen način, ampak so stopili v stavko, ne da bi obvestili svoje predpostavljene o nameri, da hočejo stopiti v stavko; 2. ker so pred začetkom stavke začeli sabotažo s tem, da so izpraznili rezervoarje z vodo in tudi izpraznili kotle lokomotiv; 3. ker so v zadnjih dneh izvršili nekoliko nasilnih aktov nad železniškimi napravami in nad železniškim osobjem, ki ni hotelo vstopiti v stavko. Železniški minister stoji torej na stališču, da naj železničarji vse svoje napake popravijo s tem, da se vrnejo na delo, a prepričani naj bodo, da se bo za njihove materijelne interese kolikor mogoče skrbelo. — Na 1. točko so delegati izjavili, da so morali stavko začeti v tajnosti, ker so se bali, da bi se ne osebje s silo zadržalo v službi, če bi se vedelo za stavko že poprej. — Na 2. točko so delegati izjavili, da so to incidenti, ki so se dogodili brez znanja organizacije. — Na 3. točko so izjavili delegati, da še ni na reden način dognano, da so nasilja izvršili stavkujoči železničarji. — Pogajanje z delegati je trajalo eno uro, toda do pozitivnega rezultata ni prišlo, ker delegati niso pristali na to, da se železničarji najprej vrnejo na delo in da se šele potem začno pogajanja o ureditvi in izboljšanju materijelnega položaja železničarjev.

Železniški promet.

BELGRAD, 26. (LDU) Promet v področju železniških ravnateljstev Subotica in Sarajevo ter v Bački, Baranji in Banatu se vrši v polnem obsegu, v področju ravnateljstev v Belgradu in Sarajevu pa se vrši samo deloma.

ZAGREB, 26. (LDU) Položaj v prometnih razmerah se vedno bolj izboljšuje. Vlaki gredo v vseh smereh. Danes so tudi vozili tovorni vlaki in sicer z vojaško asistenco. Na zagrebških postajah se je izmed 300 vlakovnih oseb javilo na delo 165, od postajnega osebja pa preko dve tretjini. Orient - ekspres je vozil v Belgrad in Pariz. Danes je odšel tudi vlak v Maribor.

Položaj v Mariboru.

MARIBOR, 26. Omejeni promet na južni železnici se vrši nemoteno. Nocoj sta odšla tudi dva živilska vlaka proti Špiljem, eden pa se že odpravlja. Število delavcev v kurilnici je narastlo. Proglasitvi splošne stavke, ki bo, kakor zatrjujejo, trajala danes in jutri, se organizirani socijalistični delavci večinoma pokore. Povsodi vlada popolen mir in red, le ob skrajni periferiji mesta izkušajo komunisti delavoljne zadrževati in jim braniti povratek na delo.

Komunisti razkrinkani.

ZAGREB, 27. »Jutarnji list« prinaša govor srbskega komunista dr. Živka Topalovića, ki so ga zaprli pred nekaj dnevi in kateri je govoril v Subotici na javnem shodu pred znanim madžarskim pučem. Pri tej priliki je rekel dr. Topalović: »Mi se moramo potruditi, da za daljši čas ne pride do konsolidacije in rednega stanja v državi. Mi moramo vzdržati naše gibanje v stalnem delovanju, da se vzdrži politična napetost. Na ta način bi vezali naše čete na notranjost države ter oslabili na demarkacijski črti. Mi se moramo potruditi, da privedemo državo v nemožnost, da bi zadovoljila delavske zahteve, ker bomo samo tako dobili možnost, da vzdržimo in vzmnožimo nezadovoljnost delavskih mas, ki nam jih bo treba v slučaju kontrarevolucijonarne akcije proti madžarski revoluciji v trenutku, — ako bi se naše čete spopadle z madžarsko vojsko. Naša dolžnost je jasna. Brez ozira na vse, ne smemo, ako hočemo prevzeti politično moč v svoje roke, ostati mirni, temveč storiti vse korake, da zagotovimo zmago revolucijonarne vojske. Zavedamo se, kaj bi nastalo. Naše ozemlje bi zasedla italijanska vojska, ki bi prišla vzpostavljat železniški promet, ker bi ententa smatrala okupacijo za nujno potrebno. Jugoslavija bi tedaj bila razgrabljena, to je gotovo. Toda, tovariši, tudi ruski socijalisti so za ljubav internacijonalnega socijalizma riskirali svojo državo in to moremo storiti tudi mi. Gotovo je, da se naš narod ne bo dobro sporazumel s tem, ako bi došle madžarske čete. Toda to zahtevajo koristi mednarodnega socijalizma. V državljanski vojski, ki bi tako nastala, pa bo naša bodočnost zmagala. Narod bi bil poklan, toda zmagal bi komunizem. Ali niso Rusi žrtvovali svojega naroda za ljubav napram socijalizmu? Ali more biti naša dolžnost drugačna, kakor je ona, za katero so se Rusi tako sijajno izjavili.« — Te izjave komunističnega znorelega voditelja dr. Topalovića, ki je hvala Bogu — že zaprt, so vzbudile med vsem prebivalstvom veliko ogorčenje in zgražanje nad toliko propalostjo. Vsi listi se pečajo s tem poročilom »Jutarnjega lista«, ki tako odkrito dokazuje vse namene komunistov.

BELGRAD, 26. Snoči so aretirali vodjo stavkujočih komunistov Hochmana.

Komunisti zvezani s sovražniki.

SPLIT, 26. Na železniški postaji v Metkoviću je bil aretiran tajnik komunistične stranke v Dalmaciji, Ljubomir Maksimović, vračajoč se z agitacijskega potovanja po Hrvatski, Bosni, Hercegovini in južni Dalmaciji. Ko so ga preiskali, so našli pri njem spise, ki pričajo o zvezi dalmatinskih komunistov s sovražniki. Aretirani so bili nocoj v Splitu tudi voditelji komunistov, ki se bodo zagovarjali pred vojnim sodiščem. Prostori Delavskega doma so zapečateni in ustavljeno je delovanje vseh političnih komunističnih organizacij.

Proti nemškim lažem.

LJUBLJANA, 27. Iz Pliberka poročajo: V nedeljo, 18. aprila 1920, se je vršil na Svetem Mestu ob navzočnosti dvatisočere (2000) množice ljudski shod, na katerem se je soglasno sprejela sledeča resolucija: 1. Ogorčeno zavračamo razna lažnjiva podtikanja po avstrijskih listih, posebno v »Kärntner Landsmannschaft« in v »Koroško Koroščem« glede prečanjanj Nemcev in nemško mislečih Slovencev, kakor glede razmer, ki naj bi vladale med ljudstvom v našem glasovalnem pasu vsled jugoslovenske uprave. Nasprotno ugotavljamo, da naše oblasti nastopajo vse premehko proti njim, ker so vsi hudi nasprotniki naše države, ki se nočejo ukloniti upravi. 2. Odločno protestiramo proti širjenju listov s tako lažnjivo vsebino v glasovalnem pasu B, kjer je ljudstvo vsled prepovedi naših listov prisiljeno, verjeti vse po teh listih nagrmadene laži in se ljudstvo vsled avstrijske teroristiške uprave ne sme geniti, še manj pritožiti. Pod tako upravo o prostem, svobodnem glasovanju ne more biti govora. — 3. Zahtevamo zadoščenje za po Volkswehrovcih umorjenega orožnika Pečnika in z gnusom zavračamo nesramno trditev »Landsmannschaft«, da je bil orožnik ustreljen po tovarišu Puharju. — 4. Z vso energijo zahtevamo, da se nemudoma začne s pripravami za razdelitev veleposestva, kakor je to razglašeno v Uradnem listu.

Naredba o stanovanjih.

BELGRAD, 25. V ministrstvu za socijalno politiko je izdelana začasna naredba o stanovanjih, ki bo veljala do 1. majnika 1921. Ministrski svet je to naredbo sprejel. Glavna njena načela so: 1. da se nihče ne sme izgnati iz stanovanja, brez ozira na način in čas, kdaj se je stanovanje najelo; 2. določitev najemnine po novi lestvici, ki bo veljala za vse najemnine, ki jih ščiti zakon od 17. aprila 1919, kakor tudi za vse druge; 3. določitev najemnine za zgradbe in lokale za industrijske, trgovske in profesijonalne posle brez ozira na način in čas, kdaj je bil najem sklenjen; 4. določitev najemnine za stanovanja samcev in za prenočišča, penzije in hotele; 5. ukinjenje prava podnajema, pri čemer se oddajanje enega dela stanovanja, v katerem najemodajalec sam stanuje, ne smatra za podnajem; 6. obveznost lastnikov, da popravijo one dele zgradeb, ki direktno ogrožajo življenje, s pravico povišanja najemnine; 7. popolna oprostitev taksiranja za vse nove zgradbe in stanovanja, ki se bodo zgradila v času, dokler velja ta naredba; 8. prepoved plačevanja najemnine v tujem denarju; 9. novo konstituiranje odbora za stanovanja; 10. postopek sodišč za najemninske spore.

Konferenca jugoslovenskih škofov.

LJUBLJANA, 27. »Slovenec« poroča: Tretja konferenca jugoslovenskih škofov se je od 13. do 21. aprila t. l. vršila v Zagrebu. Navzoči ali zastopani so bili vsi jugoslovenski katoliški škofi. Konferenci je prisostvoval papežev nuncij za kraljestvo SHS msgr. Franjo Cherubini. Na konferenci so deloma znova razpravljali o vprašanjih, ki so bila predmet prejšnjih posvetovanj in o katerih treba pogajanj s sv. stolico, deloma so pa obravnavali nova vprašanja. Na dnevnem redu so bile med drugim točke o zavodu sv. Jeronima v Rimu, o katoliški avtonomiji, o ureditvi duhovniških plač; izjavili so se proti nameravani odcepitvi Reke od senjske škofije; duhovniški reformni pokret so kot nasprotujoč odločbam sv. stolice odklonili; prihodnjo pomlad se vrši v Jugoslaviji plenarni koncil, ako bodo dotlej drž. meje povsod končnoveljavno določene, že preje pa se bodo vršile škofijske sinode, sv. stolici so poslali prošnjo, da se proglasi dogma o Marijinem vnebovzetju; sklenili so izdati enoten cerkveni molitvenik; društvo katehetov so pozvali, naj predloži besedilo malega katekizma, ki naj se uvede v celi državi; uredili so pravne odnošaje med katoličani zapadnega in vzhodnega obreda. Sv. očetu in regentu je konferenca poslala vdanostni brzojavki; v brzojavki na regenta so izrazili tudi željo, naj bi se naše meje pravično uredile. Od obeh strani sta došla ljubezniva odgovora.

Blokada Reke odpravljena. Konjska zadeva rešena.

REKA, 28. Reško poveljništvo je vrnilo 45. diviziji 46 ukradenih konj, vsled česar je poveljnik rednih čet ukazal, naj se vzpostavi železniška zveza z Reko.

Iz Češkoslovaške.

Končni rezultati državnozborskih volitev na Češkoslovaškem.

PRAGA, 27. Dne 26. t. m. so se končale ožje volitve v češkoslovaško zbornico. Od 281 poslancev je 199 Čehov, 72 Nemcev in 10 Madžarjev. V čeških strankah je bilo izvoljenih 74 socijalnih demokratov, 33 krščanskih socijalcev, 28 agrarcev, 24 čeških narodnih socijalistov, 19 narodnih demokratov, 12 slovaških narodnjakov in agrarcev, 6 industrijalcev in 3 socijalni naprednjaki. Nemške stranke so izvolile 31 socijalnih demokratov, 11 agrarcev, 10 krščanskih socijalcev, 15 poslancev iz »Wahlgemeinschaft« in 5 narodnih demokratov; v madžarskih strankah je izvoljenih 5 klerikalcev, 4 socijalni demokrati in 1 agrarec. Ima še voliti 19 okrajev, od katerih jih pripada 9 »Podkarpatski Rusi«, 9 tešinskemu in hlučinskemu okraju (Hlučin na ozemlju bivše Pruske Šlezije).

Čičerinov odgovor na čehoslovaško noto o miru.

PRAGA, 27. Danes je prispel Čičerinov odgovor, datiran iz Moskve pod 22. aprila. Čičerin pozdravlja z radostjo radiotelegrafično poslanico dr. Beneša od 10. aprila. Sovjetska Rusija želi začeti brez odlašanja pogajanja za vzpostavitev normalnih odnošajev, kajti sedaj so prenehale sovražnosti med čehoslovaškimi in sovjetskimi četami. Radi tega ni nobenega razloga, da bi se čakalo s pogajanji, dokler se ne objavijo listine, s katerimi misli dr. Beneš dokazati, da je bila čehoslovaška armada zapeljana proti svoji volji v borbo. Ruska vlada želi poslati že sedaj v republiko komisijo, ki bi imela proučiti položaj, v katerem živijo ruski državljani, kakor tudi gospodarska vprašanja in vprašanja druge narave. Rusija se obvezuje, da bo olajševala podobno nalogo kaki češki komisiji in radi tega predlaga, naj se vzpostavijo normalni stiki med obema republikama. Poluradna »Československá Republika« pripominja, da je Čičerinov prijateljski odgovor zgovoren dokaz o utrditvi svetovnega položaja. Upati je, da se obnovijo stiki s tem, da se pošlje komisija. Socijalno demokratično »Právo Lidu«, glasilo ministrskega predsednika Tusarja, azhteva, naj se čim prej odgovori na Čičerinovo noto z označbo kraja in časa, kjer in kadar bi se imela začeti pogajanja kakor tudi z označbo predmetov, ki se bodo imeli pretresati in oseb, ki bodo vodila pogajanja.

Ameriški Slovaki proti madžarskemu separatizmu in za popolno uedinjenje s Češko.

PRAGA, 26. Predsednik Masaryk je prejel brzojavko, ki mu jo je poslalo 2500 Slovakov iz Pittsburga. Oni so izjavili na nekem shodu dne 2. t. m., da odgovarja čehoslovaška ustava popolnoma njihovim pričakovanjem in da zavračajo agitacije in predloge separatističnih madžarskih odposlancev ter izražajo svoje zaupanje vladi. Na 25 ljudskih shodih je bila sprejeta resolucija, s katero se končno uničuje pittsburška pogodba. (Prip. ured. Pittsburška pogodba je bila sklenjena pred koncem svetovne vojne med prof. Masarykom in zastopniki Slovakov v Ameriki, ki so se izjavili za združitev Slovaške s češkimi deželami s tem, da bi bila Slovaška avtonomen del države.)

Iz Poljske.

Poljska protiofenziva v Voliniji.

VARŠAVA, 28. (S.) Uradno. Tekom zadnjih šest tednov so odbile poljske čete srdite boljševiške napade ter pričele 25. t. m. zvečer pod poveljništvom generala Pilsudskega protiofenzivo na celi črti v Voliniji in Podoliji; prvi dan so se polastile na desnem krilu Ovruzca, Kremna, Wilskega in Kudneva. Naslednjega dne so zasledovale poljske čete bežečega sovražnika in zasedle Hitolnic, kjer ste bili 58. pehotna in 17. konjeniška divizija popolnoma poraženi. Zmagujoče čete so zaplenile veliko vojnega materijala in ujele mnogo sovražnih vojakov; pohod se nadaljuje. Po zadnjih vesteh je bilo zaplenjenih 160 lokomotiv in 1200 topov.

VARŠAVA, 28. (S.) Poročilo vrhovnega poveljništva od 27. t. m. javlja, da se je začela poljska protiofenziva na celi poljski fronti v Voliniji in Podoliji. Dne 25. aprila so imele poljske čete velike uspehe pri Žitomiru, Ovraszu in Kremu, kjer jim je padel v roke ve... vojni plen. Pohod se nadaljuje.

Neko drugo poročilo vrhovnega štaba pravi, da so poljske čete v Voliniji in Poleziji začele ofenzivo, da pretečejo sovražnika, ki je na celi črti zbiral močne oddelke z očividnim namenom, da pripravi ofenzivo.

Poljsko - ruski boji.

VARŠAVA, 28. (S.) General Pilsudski, poveljnik poljske vojske, je izdal proglas na Ukrajince, v katerem naznanja pohod poljskih čet v Ukrajino v svrho osvoboditve Ukrajincev od tujih tlačiteljev. S poljskimi četami se vrnejo v Ukrajino pod poveljništvom generala Petljure Ukrajinci, ki se nahajajo izgnani na Poljskem.

General Petljura je izdal podoben proglas, v katerem govori o skupnem delovanju poljskih in ukrajinskih čet proti boljševikom. Poljski minister vnanjih stvari objavlja izjavo, v kateri priznava neodvisnost Ukrajine in generala Petljuro kot predsednika ukrajinske republike.

Anglija si umiva roke.

VARŠAVA, 27. (S.) Angleška vlada se drži popolnoma ob strani in izjavlja, da ne namerava nikakor vplivati na poljsko z ozirom na mirovna pogajanja z boljševiki, toda vendar predlaga poljski vladi prijateljski, naj pristane na kako popustitev. Angleška vlada pa izjavlja na vsak način, da se ne bo nikakor upirala poljskim sklepom, naj bodo kakršni-kolisibodi.

Finsko - ruska pogajanja prekinjena.

VARŠAVA, 27. (S.) Javlja se, da se Finci in boljševiki niso sporazumeli tekom pogajanj o premirnih pogojih. Med Letiši in Nemci se je baje dosegel sporazum glede političnih in gospodarskih vprašanj, ki se tičejo teh dveh narodov. Mirovna pogajanja se pričnejo kmalu.

Iz Madžarske.

Madžarski minister vnanjih stvari o bodočnosti Madžarske.

BUDIMPEŠTA, 27. (S.) Madžarski minister vnanjih stvari Teleki je izjavil v narodni skupščini, da je nemogoče določiti smer nove madžarske politike, ker kakor išče vsa Evropa novih smeri, tako iščejo tudi vse države prijateljstva in stike. Kar se tiče velevlasti — je pripomnil govornik — se lahko ugotovi, da začenjajo razumeti položaj Madžarske in se zavedati, da se usoda vzhodne Evrope ne more določevati brez Madžarske. Od nas je odvisno, kakšno ulogo bo Madžarska igrala pri določevanju te usode. Kar se tiče naših sosedov, imamo nasproti njim najboljše namene, toda mi ne moremo narediti prvega koraka, dokler se ne dokončajo preganjanja Madžarov v zasedenih krajih. Vsak Madžar, ki je bil odgnan od svojega ognjišča, je, seveda, agitator proti miru.

Minister je nato poročal o delovanju mirovne delegacije. Poudarjal je na podlagi Apponyjevih izjav, da mirovno odposlanstvo ne more sprejeti mirovne pogodbe, če se ne vključijo v njo bistvene izpremembe. Mirovno odposlanstvo ni pozabilo državnega ugleda. Minister upa, da bodo v inozemstvu razumeli, kako važno je, da se določi rešitev, ki ne bo pomenjala samomora Madžarske. Enotna črta na zunaj je najvažnejša potreba. Ustanovitev enotne stranke v notranji politiki je tudi zelo važna in tem bolj mogoča, ker ni bistvenih razlik med raznimi večjimi strankami. Minister je zaključil, da noče dajati več upanja, nego dovoljuje resnični položaj, toda ponavlja, da se je razumelo, da se bo v bodoče moralo računati z Madžarsko. To je uspeh mirovnega odposlanstva in ustalitve reda v notranjosti države. Če bo to ustaljenje napredovalo, nam je zagotovljena boljša bodočnost. Obnovljena Madžarska bo zavzela na svetu mestu, ki ji pripada. Dobra notranja politika je edina podlaga vnanje politike.

Minister Köster o položaju Nemčije.

BEROLIN, 28. (S.) Minister za zunanje zadeve Köster je izjavil poročevalcu lista »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je povabilo Nemčiji, naj se udeleži prihodnje konference prijeten dogodek, ki pripomore k povrnitvi normalnega položaja v Evropi; dostavil je, da je Nemčija pripravljena izvršiti mirovno pogodbo, v kolikor ji bo to mogoče. Govoreč o zasedbi Frankfurta in ozemlja ob Majnu, je menil, da ni več potrebna, ker so se skrčile nemške čete na 17.500 mož. Nemško odposlanstvo je dobilo nalog, da vpraša poslaniško konferenco, kdaj bo dokončana zasedba mainske doline. Končal je z besedami, da bo morala Nemčija prenašati skozi dolga leta bremena, ki je bodo dovoljevala to samo najnujnejša sredstva za njen obstanek, in zatrdil, da je dolžnost vlade, da da zaveznikom vsa potrebna pojasnila in predloži vse svoje zahteve.

Avstrijsko - italijanski odnošaji.

DUNAJ, 28. (S.) Listi javljajo, da bodo posebni odposlanci kmalu nadaljevali pogajanja v Rimu na podlagi, ki se je določila, ko je bil Rener v Italiji.

Dijaške demonstracije na Dunaju.

DUNAJ, 28. (S.) Zastopniki nemškega odbora vseh dunajskih višjih šol je sklenil včeraj ustaviti demonstracije. Neki odborov član je opozoril danes dijake o tem sklepu in zahteval, naj se spoštuje. Tekom današnjih izgredov je policija aretirala veliko oseb.

Krvava vstaja v Guatemali.

NEW YORK, 28. (S.) Iz San Salvadorja brzojavljajo: Kakor poročajo zanesljive informacije, je bilo tekom vstaj v Guatemali ubitih 800 oseb. Nekateri pristaši Cabrere, ki so mu ostali zvesti, so bili napadeni na svojih stanovanjih. Guatemalski begunci so zahtevali, naj bi se proti Cabreri, ki se sedaj nahaja kot ujetnik v Guatemali, kazenski postopalo. Novi predsednik Carlos Rirrera je pristal na ta predlog; razprava se bo vršila pred sodiščem v Guatemali.

Lloyd George v Londonu.

LONDON, 28. (S.) Lloyd George je prispel nocoj v London v spremstvu angleške delegacije na mirovni konferenci in maršala Wilsona.

1. majnik v Angliji.

LONDON, 29. (S.) Železničarska zveza javlja, da se 1. majnika ne ustavi delo na železnicah. Tudi osobje na omnibusih in tramvajih ne zapusti dela.

Španska vlada odstopila.

MADRID, 28. (S.) Ministrski predsednik je sporočil kralju, da je predložilo ministrstvo ostavko, ker je njegova misija dokončana. Kralj je sprejel ostavko ter prosil ministrstvo, naj ostane na svojem mestu do rešitve tekočih upravnih poslov.

Potovanje turškega odposlanstva v Pariz.

CARIGRAD, 27. (S.) Turško odposlanstvo, sestoječe iz 30 oseb, bo odpotovalo 1. majnika s posebnim vlakom do Belgrada, od koder se odpelje z ekspresnim vlakom v Pariz.

Krvavi izgredi v Rimu.

RIM, 29. Včeraj popoldne se je vršilo v delavskem domu socijalistično zborovanje v protest proti vojni napovedi Rusiji s strani Japonske. Zborovanja se je udeležilo kakih 2000 ljudi. Po zborovanju je prišlo do krvavega spopada s policijo. Streljalo se je na obeh straneh in na obeh straneh je bilo veliko oseb ranjenih. Kolikor je doslej znano, je bilo ranjenih kakih 16 policistov.

Stavka v tvornicah papirja dokončana.

RIM, 28. Danes se je vršila seja, na kateri so se rešila še zadnja sporna vprašanja, nakar ste obe stranki podpisali pogodbo. Stavka se je tako dokončala.

Zvišanje cen listom na 20 stotink.

V kratkem izide odlok, s katerim se zvišajo od 10. majnika dalje cene listom na 20 stotink. Do 10. majnika ostane v veljavi odredba, da se morajo listi izdajati na dveh straneh, izvzemši en dan v tednu, ko lahko izidejo na štirih straneh.

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 28. (S.) Ital. lira 24.625; nemška marka 9'50; avstr. krona n. 1'80, st. 2'72½; angl. 21'75; franc. frank 33'60; amer. dolar 5'66¼.

Njihovo in naše odposlanstvo.

Italijansko odposlanstvo iz zasedenega ozemlja je izročilo v San Remu g. Nittiju svojo spomenico.

V uvodu izraža upo, da se jadransko vprašanje vendar enkrat dovede do rešitve. S to željo soglašamo seveda tudi mi: ali z najodločnejšim poudarkom, da bodi ta rešitev pravična, kar pa bo mogla biti edino le tedaj, če bo zasnovana na modrem, vestnem in nepristranskem upoštevanju volje, koristi in čustvovanja na obeh straneh. Ravno zato bi radi iskreno pritrjali nadaljnemu naglašanju podpisancev na italijanski spomenici, da je potrebno, da se prodoločijo vladi razmere v teh krajih, oziroma: kake naj bi bile te razmere, da bodo odgovarjale koristim in potrebam prebivalstva! Bi, če bi to odposlanstvo govorilo v imenu ljudstva!

Ali nastopiti moramo z najodločnejšim protestom. Odločno odrekamo enim gospodom pravico, da bi govorili v imenu vsega prebivalstva, ker nimajo mandata za to od strani večine prebivalstva! Saj smo že naglašali te dni veleznamenito dejstvo, da njihova spomenica nosi le podpise zastopnikov 59 od kakih 650 občin na zasedenem ozemlju; da se med tistimi 59 občinami le mnogo takih, ki imajo slovenske večine, ter da so v imenu tistih občin podpisali spomenico ljudje, ki niso zakonito in od ljudstva svobodno izvoljeni zastopniki!

Spomenica naglaša, koliko škode trpi to ozemlje vsled dejstva, da še vedno ni proglašena aneksija: priključitev k Italiji. Pravilno bi bilo, če bi rekli: ker še ni določena njegova bodoča moda in oredba!

Podpisanci na spomenici izrekajo svoje upanje na tem, da bi prišlo v San Remu do končne rešitve in ureditve jadranskega vprašanja. Upani so bili upravičeni, kakor kažejo sedanji dogodki v San Remu!

Spomenica zahteva, naj bo uredba taka, da bo odgovarjala koristim »našega ljudstva«! Katerega ljudstva? To ljudstvo na zasedenem ozemlju se sestavlja vendar iz dveh narodnosti: iz italijanske manjšine in jugoslovenske večine! Menijo li gospodje podpisanci na italijanski spomenici, da bi bila ureditev prava in pravična, če bi odgovarjala le koristim manjšine — materijalnim in etičnim?! Zdi se, da je tako, kajti spomenica zahteva »v prvi vrsti« obnovitev porušenih krajev v Furlaniji, in pa ukrepov v Trstu s potrebnimi prostaniškimi napravami in železniškimi zvezami! Glede ostalih krajev — to je vendar velike večine zasedenega ozemlja — se gospoda menda nič ne mudi! In ljudje s takimi nameravi in načrti naj bi bili zastopniki vsega prebivalstva ter zbanitelji njegovih koristi?!

Pa tudi za Dalmacijo hočejo govoriti ti podpisani — za tisto Dalmacijo, ki tvori v njej italijanski živelj — da ali ne — 2 odstotka prebivalstva.

Spomenica se zavzema za etične koristi tistih nematnih odlomkov italijanskega prebivalstva, ki se ne priključijo k Italiji. Niti z besedico pa ne omenja etičnih, duhovnih in gospodarskih koristi skoro pol milijona jugoslovenskega prebivalstva, ki naj bi se — po njihovem — priključilo k Italiji! Po njihovem so le Italijani »ljudstvo« zasedenega ozemlja!

Izcrpno pa označuje njihovo duševnost dejstvo, da govore zaničljivo o »balkanski duševnosti« Jugoslovenov in da govore o teh poslednjih kot nespravljivih sovražnikih Trsta. In govore tako istema Nittija, ki govori neprestano o potrebi prijateljskega sporazuma z Jugosloveni kot o najvišji potrebi tudi za Italijo, in ki se sedaj pripravlja za nova pogajanja z Jugosloveni! Če je tak sporazum res potreben za koristi Italije — in g. Nitti, ki je bister človek, menda ve, **da je** — potem vendar ni napraviti še korak dalje do trditve, da gospodje, ki so poneli svojo spomenico v San Remu, ne varujejo niti koristi Italije in italijanskega prebivalstva, da so marveč te govorniki tistega narodnega sovenstva, ki se izčrpava v mržnji proti jugoslovenskemu prebivalstvu in sicer tudi istemu, ki naj bi postal pripadnik iste njihove države!! Ali ne bilo s pestjo v obraz slovenemu zaiževanju njihovega lastnega ministrskega predsednika, da hoče varovati koristi in spoštovati duševna tudi tega prebivalstva?!

Spomenica zahteva od vlade, naj postopa sporazumno z mestom reškim in naj se ne odreka drugih italijanskih mest na Jadranu! Puščamo na strani vorašanje — brakone zelo upravičeno — kako misli in čuti večina pravih Rečanov?! Ugotavljamo pa, da se podpisanci kegibljejo misli, ali ne bi bilo potrebno niti to, da bi vlada pri svojem postopanju iskala sporazuma tudi z jugoslovenskim Hrvatom tega ozemlja?!

Vsa ta dejstva, ki izhajajo iz teste italijanske spomenice, kažejo, da odposlanstvo, ki je nesla v San Remo tisto spomenico, nima prav nobenega naslova, nobenega mandata, da bi govorilo v imenu prebivalstva na zasedenem ozemlju! Resnični odmaki mišljenja, čustev in potreb ogromne večine pa so naši odposlanci. Gospod Nitti jih je sprejel in je sprejel tudi njihovo spomenico. Naj bo tudi uvažuje kot glas ljudstva — ogromne večine! S tem se pokaže resničen prijatelj tega ozemlja, in Trsta so posebej, le tako more priti do tistih dobrih odnošajev z zaledjem, **brez katerega Trst ne more uspevati, brez katerega ne more do tistih stikov z daljnim zaledjem na Balkanu, ki jih to trgovsko mesto potrebuje kakor riba vode.**

Domače vesti.

Pitacco z zaledju Trsta. Doslej smo menili mi s svojim preprostim jugoslovenskim razumom, in z nami morda vsi kak ne ravno najneumnejši Nesjosloven, da je za vsako trgovsko obmorsko mesto tem večjo samstva za njega trgovinski prometi, **čim večje in razsežnejše mu je zaledje.** Gospod Pitacco, eh, ta nam Tržačanom predobro znani Pitacco s svojim dvatisočletnim italijanskim razumom pa sodi menda drugače. V nekem razgovoru z rimskim poročevalcem tukajšnjega »Piccola« je rekel Pitacco med drugim, da je železniško vprašanje Trsta zelo zamotano zato, ker se ena železniških prog, ki spajajo Trst z zaledjem, nahaja v treh različnih državah. To da je čudna železnica. Pa tudi kos železnice črez Ture, ki spaja Trst z Bavarsko, teče po ozemlju Jugoslavije. Iz tega sklepa Pitacco, **da ostaja edino le železnica črez Trbiž, ki namesto treh prog mimulosti spaja Trst z njega zaledjem! Temu nedostatku** da se odpomore z gradnjo železnice črez Predel, za katero da so načrti že izdelani in ki da se začne nemudoma graditi. — Ali razumete to modrost g. Pitacca? **Mož ne šteje ozemlja Jugoslavije v zaledje tržaškega emporija!** Tega razumerno razsežnega, ena zemeljskih pridelkih in izdelkih bogatega ozemlja, ki je bilo od davnine v **neposrednih trgovinskih stikih s Trstom,** ki je tvorilo od nekdaj ledaten del njegovega trgovskega prometa in cigar pomembnost za to mesto je tem večja, ker tvori zaoj mori na Balkan! Gospod Pitacco pa — oprostite banalno besedo — žviga na to ozemlje in ga ne priznašča kot zaledje Trsta! In tega Pitacca smatrajo tržaški slepci in se smatra tudi sam za glavnega in vrhovnega advokata — koristi Trsta! Tržačani bodo že videli in doživo krvavo na svoji koži gorje, ki bi prišlo za mesto, če bi se njegova usoda določala po čudnih nazorih tega — njegovega branitelja! In take neskladnosti, ki so kakor hudivo po glavi življenskih koristi Trsta, ponatiskuje tržaško časopisje slepo, ne da bi se zavedalo, kako reže s tem v meso tega mesta, kako žaga eno glavnih vej, na katerih slonita bodočnost Trsta in njegov obstanek kot trgovinskega mesta. Prav tako, kakor da jih Bog udarja s slepoto, ker jih hoče pozubiti!

Slično železnemu petelinu na cerkveni strehi se suče zastavica na lopici, s katere opazujejo tržaški listi politično vreme. Sedaj ija, sedaj sem se vije zastavica, kakor že piha veter: ali v Parizu, ali v Londonu, ali v San Remu. In kakor je že barometer v Nittijevih besedah. Ali veje ostra sapa, ki neprijetno zvže v lice, ali pa piblja blag, blažilen, dobre nade vzbujajoč vetrič iz predelov tržaških listov. Danes tako, jutri drugače; kar se danes lepo beli, se kaže jutri v mračni temni barvi. In kar je značilno: te, italijanske liste nič ne ženira to izpreminjanje barev. Nič čudnega, vedo, da tudi njihovega občinstva to nič ne motí v njegovi veri. Saj to je ravno še značilnejše: to čitateljstvo jim slepo verjame danes, kakor jim je verjelo včeraj, ko so trdili drugače — nasprotno. Toke je pač napravila te povprečne Tržačane vsa dosedanja politična — nevzgoja! Kričeč primer samo doživeli ravno te dni, povodom sestanka v San Remu, ko je nesrečni Trumbić s svojo brzojavko vrgel bombo med nje in jim zmedel vsako orijentacijo. Topovi tržaškega časopisja so spuščali strel za strelom na Francoze in Angleže, obdolževaje jih hinavstva, neiskrenosti, zavratnosti. Očitali so Angležem in Francozom, da so zaščitniki Jugoslavije in zahrbtni podpihovalci Trumbića. Celo to so trdili, da je bila lista brzojavka zavratno dogovorjena s Trumbićem za trenutek, ko se je imelo jedransko vprašanje končno zares rešiti. Proračunjeno da je bilo, da je brzojavka priletela pred Nittijevo udtnico ravno v psihološkem trenutku, ko je bila že tik nje čaša s sladko vsebino — rešitve jadranskega vprašanja. Da, celo Nittija samega so sumničili, da je bil soudeležen na tej grdi igri, ki je pokvarila Italiji — lepo vreme. Zastavica je kazala na ostro sapo. Tako so se hudovali skozi par dni na Angleže in Francoze! Vzemite pa v roko včerajšnje liste! Zastavica kaže, da je zapihala kar hkratu prijetna in blaga sapica nad vremensko opazovališče naših kolegov. Radujejo se! Francoski ministrski predsednik Millerand je namreč po povratku iz San Rema zapiskal na svojo piščalko genljivo melodijo o francosko-italijanskem prijateljstvu, a na nekem banketu v Londonu so govorili o italijansko - angleški gospodarski solidarnosti. To je dovolj. Le malo se je zasvetilo in nebo nad našim časopisjem se je zjasnilo: v 24 urah so jim iz zavratnežev, zahrbtnežev in zlobnih spletkarjev postali najiskrenejši prijatelji in gospodarski zavezniki! Tako je bilo včeraj; ali, kako bo moral že jutri?! Jutri že utegneta železni petelin na cerkveni strehi in zastavica na uredništvih tržaških listov kazati zopet na neugodno vreme... Pa saj že prihaja — to pot jo prinaša »Nazione« — nekoliko distonacije v lepo melodijo. Govori namreč nekako zafrkljivo o »navadnih lepih — besedah« od strani Francije in Anglije. Ne zaupa menda prav petelinu na strehi — lepemu vremenu. Morda ima prav. Ta igra v laškem časopisju, se je odigravala že tolikokrat, da je nihče ne more več smatrati za — resno!

Vprašanje na »ispettorato del tesoro«. Trgovec iz Lokve nam piše: Te dni so nas presenetili finančni organi z obvestilom, da se odslej **ne smejo sprejemati papirnati denar za monopolske predmete,** marveč da je oddajati te predmete le za kovani denar. V nasprotnem primeru da zadene dotičnega prodajalca stroga kazen. To obvestilo od strani finančnih organov nas je skrajno presenetilo, kajti, **odkod naj jemlje ljudstvo kovani denar?!** Stvar se nam je zdela absolutno neverjetna, skoraj — brezmiselna. Mi trgovci nismo verjeli, ali stvar je resna, ker si že navedno ljudstvo delalo kal nevarne zaključke, češ: Sedaj lahko zaprete svoje denarne zavode, ker papir itak ne velja niž več! Kake posledice bi mogle imeti to za naše denarne zavode in vsled tega za vse naše gospodarsko stanje!! Vprašujemo torej zgoraj omenjeno nadzorništvo, ce je li res izdala taka neverjetna vsebina? A ce se ni: hoče li to nadzorništvo nemudoma ukreniti potrebno, da njegovi organi ne bodo brezpotrebno begali ljudstva?

»Era Nuova« vedno — originalna! Tržaška »Era Nuova« ima vedno pri rokah kako originalno misel. Je sicer navedno brezmiselna v nasprotstvu z najenostavnejšo logiko in celo z zdravim razumom, ali — njena je! Tako je te dni — govoreč o jugoslovenskem odposlanstvu iz zasedenega ozemlja v San Remu — napisala z resnim obrazom: da bo namreč to odposlanstvo skušalo vplivati na konferenco »nam na škodo«. Kdo je ngki ta »nam«? Kdo drugi, nego lista nacionalna nestrpnost, ki je v začetek in zaključek vse politične modrosti mržnja proti jugoslovenskemu prebivalstva na zasedenem ozemlju! — Za čigave koristi — za božjo voljo — naj bi se pa potegalo jugoslovensko odposlanstvo? Mari naj bi jugoslovensko odposlanstvo vplivalo temu šovenstvu v prilog, »Eri« in njenim zapleačnikom na korist, a svojemu lastnemu ljudstvu na škodo?! Jugoslovensko odposlanstvo naj bi bilo najdrznejši grešnik zato, ker se trudi za koristi — jugoslovenskega prebivalstva?!! In list, ki piše tako neskladnosti — mogli bi napisati neko drugo rigaločo besedo — hoče veljati za — resnega! Ali, kar je res, je res: »Era Nuova« je vedno »originalna« v svojih naziranjih. To ji mora priznavati tudi najinjša zavist. Da li pa ji ta »originalnost« služi v čast — to je drugo, zelo kočljivo vprašanje. Kajti prehaja često v smešnost in poraja misli, ki so — nemarne!

Dnevnina porotnikom v zasedenem ozemlju. Generalni civilni komisar za zasedeno ozemlje je izdal 20. t. m. naredbo, na podlagi katere so se dotočile dnevnine za porotnike v zasedenem ozemlju po istih pravilih, ki veljajo v kraljestvu.

Prodaja mesa. Ker bi bile mesnice vsled prvega maja zaprte štiri dni zaporedoma in bi bilo nakupovanje mesa tako otežkočeno, je odredil generalni civilni komisar, da bo danes, v petek, dovoljeno prodajati vsakovrstnega mesa.

Izplačevanje pokojnin za mesec majnik 1920. Pokojnine, vzgojevalnine, miloščine, podpore in drugi sični prejemki za osebe, ki so rojene in pristojne v zasedenem ozemlju in ki stanujejo v Trstu, se bodo izplačevali za mesec majnik 1920. v dveh turnusih in sicer civilni prejemki od 1. do 11., vojaški pa od 13. do 15. majnika 1920. Civilne pokojnine: 1. majnika A—B; 3. C—E; 4. F—G; 5. H—K; 6. L—M; 7. N—P; 8. Q—R; 10. S—T; 11. U—Z. Vojaške pokojnine in podpore: 13. majnika A—F; 14. G—P; 15. U—Z. Prejemniki se v lastnem interesu opomarjajo, da pridejo po svoje prejemke točno ob goridoločenih dnevih, ker bi drugače morali čakati do 17. majnika. Likvidacija se bo vršila pri računskem oddelku finančnega ravnateljstva (pokojninski oddelek) na trgu evangelske cerkve 2, III. nadstropje, soba 131. Pobotnice morajo biti opremljene z vsemi potrebnimi izpričevali; tretjim osebam se bodo likvidirale pokojnine samo proti predložitvi legaliziranega pooblastila. Izplačevanje prejemkov na deželi se bo vršilo na isti način v prištojnih davčnih uradih. Prejemniki južne železnice debe potrebna obvestila pozneje.

Mestna zastavljalnica. Danes zjutraj se bodo prodajali razni že zapadli dragoceni predmeti pod prejšnjimi številkami, popoldne pa razni nedragoceni predmeti istotako pod prejšnjimi številkami.

Na občnem zboru ženske podružnice CMD v Trstu je bil izvoljen naslednji odbor: Milka Mankočeva, predsednica, Jožica Jokićeva, njena namestnica, Milica Abramova, zapisnikarica, Katica Subotićeva, njena namestnica, Marica Stepančičeva, blagajničarka, Olga Čermeljeva, njena namestnica, Mila Guličeva in Karkovičeva, oskrbnici, M. Staretova in E. Mirkova, pregledovalki računov, Ilka Stegujeva, Lina Agnelettova, Anica Martelančeva, razsodnice. Poverjenice za mesto: Prelčeva, Guličeva, Miheličeva, Cvenklova, Sedevčičeva, Čokova Anica, Pešljeva, Mikuletičeva, Kovačičeva, Ambrožičeva, Perhavčeva Vida, Godinova Savica; za Škedenj: Ivanka Godina-Drejačeva, Mar. Sancin-Tomaževa; za Sv. Ivan: Žefka Birsova in Ponikvarjeva; za Rojan: Stana Piščančeva in Olga Gržinova; za Barkovlje: Malka Martelančeva in Dana Ferdinandova; za Rocol: Zofija Maraževa in Žefka Lahova; za Lonjer in Katinaro: Amalija in Marija Čokova; za Sv. Mar. Magd. Sp.: Viktorija Godinova; za Sv. Mar. Magd. Zg.: Zidarjeva, Martinčičeva; za zgornjo okolico: Gorkičeva, Pahorjeva, Dolenčeva in Grudnova.

Stavka kovinskih delavcev. K prejšnjim stavkam, ki trajajo že nekoliko dni, in pri katerih ne kaže, da se bodo tako kmalu dokončale, se je pridružila včeraj stavka kovinskih delavcev. Predvčerajšnjim so industrijalci ponudili 28% zvišanje plač, a zastopniki delavcev so vztrajali pri svoji zahtevi po 51% zvišanju. Ker se ni mogel doseči sporazum, je včeraj zjutraj izbruhnila stavka. Najprej so zapustili delo delavci v ladjedelnici pri Sv. Marku, katerim so takoj sledili vsi, to je kakih 10.000 delavcev.

Iz Škedenja. Dramatični krožek priredi v ponedeljek, 3. majnika ob 19'30 v dvorani »Gospodarskega društva« E. Ganglovo štirldejansko dramo **»Sin«.**

Iz Sv. Ivana. Vsi člani in članice telovadnega društva »Vrdelski Sokol«, kakor tudi vsi rodoljubi, ki žele pristopiti ter jim je do tega, da bo naše telovadno društvo zročelo zopet z rednim delovanjem, so vabljeni, da se udeleže sestanka, ki se bo vršil v soboto, 1. majnika t. l. ob 10 predpoldne na vrtu tamošnjega Narodnega doma. Ker je treba marsikaj določiti za prihodnji občni zbor, ki se bo vršil v najkrajšem času, v prvi vrsti se sporazumeti glede sestave novega odbora, je pričakovati najštevilnejše udeležbe.

Gostovanje članov slov. gledališča pri Sv. Ivanu. Prejeli smo: Kakor smo že javili, prirede v soboto, 1. majnika ob 16. nekateri člani slov. gledališča, v veliki dvorani Narodnega doma pri Sv. Ivanu **»Varljetetni večer«** z naslednjim sporedom: 1. Vilhar: a) »Ukazi«, b) »Mrtva ljubav«, poje gdč. **Kraljeva.** 2. »Dva profesorja«, komičen duet, izvajata gg. **Terčič** in **Bratuž.** 3. a) Hildach: »Poljub«, b) Vilhar: »Cvati ružico«, poje g. **Šimenc.** 4. Duet iz operete »Grof Luksenburški«, pojeta gg. **Bratuž** in gdč. **Kraljeva.** 5. »Kuplet«, poje gdč. **Kraljeva.** 6. Schubert: »Jelšev škrat«, poje g. **Šimenc.** 7. »Medved smukač«, burka v enem dejanju, igrajo gg. **Mikolič, Terčič** in **Bratuž.** Po sporedu ples in prosta zabava. Ker bo to, po letošnji sezoni prva prireditev naših igralcev v okolici, je pričakovati obilne udeležbe.

Skupina »Viktor Parma« priredi 1. majnika celodneven pešizlet v **Drago.** Spotoma si ogledamo tudi padec reke Rižane. Odhod točno ob 8 izpred gostilne »Jadran«, Sv. Jakob. Jedila in pijačo prinesti s seboj. Gospice samo povabljene. — Redatelj: Zvonko Požar. — V torek sestanek za ustanovitev dramatičnega odseka. Kdor ima veselje za sodelovanje, dobrodošel!! Sestanek se vrši v CM otroškem vrtcu pri Sv. Jakobu.

Aretacije. Včeraj je bil aretiran neki Alojzij Sgobba, ki je pred nekoliko dnevi zbežal iz grada pri Sv. Justu; Guido Cerin, katerega so v zadnjem času iskale policijske oblasti, ker je obdelžen ropa; Marij Z., ker je ukradel neki Tereziji Gootti par čevljev, vrednih 170 lir.

Tatinski napad. Šofer Hugo Baiuto, star 28 let, stanujoč v ulici Galberi 28, se je snoči ustavil z avtomobilom pred neko prodajalno in plačal trgovcu neki račun s 100 liranim bankovcem. Kmalu potem so napadli Baiuta 3 lopovi, ki so baje pazili na njegovo listnico; eden izmed njih je udaril šoferja s pestjo v obraz ter mu zlomil z udarcem spodnjo čeljust. Dva finančna stražnika sta prihitela ranjenemu šoferju na pomoč; napadalcev pa nista ujela, ker so leti pravočasno zbežali, ne da bi se jim pa bilo posrečilo kaj »zaslužiti«. Baiuta so prepeljali v mestno bolnišnico.

Padec. Josip Pečar, star 31 let, zidar, stanujoč na Gropadi št. 10, je padel včeraj popoldne v ulici F. Severo med delom s podstavke in se vsled padca precej poškodoval po obrazu in rokah. Z avtomobilom rešilne postaje so ga prepeljali v mestno bolnišnico, kjer je dobil prvo pomoč.

Razne tatvine. Po nedolgem času so snoči zopet obiskali neznani tatovi skladišče tvrdke Donaggio na obrežju Nazarija Saura 18 ter ukradli za 23.000 lir sukненega blaga. Tvrdka je zavarovana proti tatvinam.

— Stavbenemu mojstru Andreju Stolfi je izginilo minulo noč iz njegovega skladišča v ulici Tesa 16 razno mizarsko orodje v skupni vrednosti 4000 lir.

— Neznani tatovi so vdrli v skladišče št. 71 v prosti luki in odnesli s seboj za 600 lir povoščenega platna; škodo trpe javna skladišča.

— Minulo noč so vdrli neznani uzmoviči s pomočjo ponarejenih ključev v trgovino z usnjem pri Sv. Soboti in se preskrbeli s telečjimi kožami (45 komadov); kože so bile vredne 4000 lir. Lastnik Ludovik Angeli je javil tatvino orožnikom.

— Snoči so neznanci odprli s ponarejenimi ključi delavnico knjigoveza Viktoria Tassinija v ulici Felice Venezian 16 in ukradli iz nje nekoliko platna in papirja v skupni vrednosti 600 lir.

DOPISI.

Iz Kostanjevice na Krasu nam pišejo: Dne 21. t. m. okoli 9 predpoldne se je dogodila v naši občini grozovita nesreča z ročno granato. To pot ni bil žrtev kak otrok, kakor se to navadno dogaja, temveč naš ugledni občnar, lišni gospodar Štefan Trampuž iz Lipe (obč. Kostanjevica), št. 57. Trampuž se je pred kakimi 3 meseci povrnil iz Slatnika na Kranjskem, kjer je bival ob času vojne kot begunec. Kakor drugi begunci tako je tudi on z velikim naporom spravil skupaj potrebne trame in deske za barako. Baraka je bila gotova, manjkalo mu je samo še nekaj pločevine, s katero bi bilo treba zamašiti špranje med deskami. Trampuž je šel iskat v neko ograjo in je tudi našel nekaj kosterja. Začel ga je pobirati in vleči iz neke grče. Nakrat zavpije njegov sin Karel, ki je bil z njim: »Tata, na kosterju visi ročna granata!« In je prestrašeno zbežal. V istem hipu pa je granata že eksplodirala in ubogega očeta strašno razmesarila. Odtrgala mu je obe roki in kakih 500 drobcev ga je ranilo po drugih delih telesa. Trampuž je izdihnil svojo blago dušo v dveh urah po tem dogodku. Pogreb se je vršil 23. t. m. Rajnki Trampuž zapušča vdovo Karolino s tremi nedorastlimi otroki. Bil je blag mož in po njem žaluje cela okolica. Naj v miru počiva, soprogi in otrokom pa naše iskreno sožalje. — Več občanarjev iz Kostanjevice, Temnice in Lipe.

Nesreča pri vožnji. Iz Lokavca nam poročajo: V ponedeljek, dne 20. t. m., je zahtevala kruta smrt življenje mladega, zavednega moža v najlepši dobi. Pred približno 3 tedni se je, po 7letni odsotnosti, povrnil z Amerike Josip Černigoj. Prijeden gospodar, kot je bil, se je kaj po vrnitvi lotil dela in si kupil par konj, da bi vozaril. Ko je prvič šel s konjema v inovski gozd po čeke (hlode), sta konja toliko naglo potegnila voz, obležan s čoki, proti cestnemu zidu, da nesrečni Jožek ni mogel več odskočiti in se rešiti iz nevarnega položaja. Voz ga je prijel, stisnil ob zid in mu premeknil ves život. Vsa zdravniška pomoč in ves trud našega zdravnika dr. Lokarja, ki se je na dan nesreče mudil slučajno v Lokavcu, ni mogel rešiti mladega življenja. Lahko si je misliti neizmerno žalost očeta, ki je tako željno pričakoval povratka edinega sina iz Amerike. Dragi Jožek, mirno spavaj v domači zemlji in slvi Caven bodi ti zvest čuvar!

Iz Ajdovščine. Mi Ajdovci nimamo sreče, skoro bi rekli manj »kakor pes v cerkvi«. V bližnjih dneh bo moral zapustiti naš prijazni, zavedni trg, tukajšnji davčni kontrolor Ivan Brajnik, katerega je višja oblast premestila v Buje. Kdor pozna tega značajnega moža in ve ceniti njegove organizatorične zmožnosti na polju prosvete, zlasti sokolstva, bo z nami bridko občutil ta udarec. Bil je že pred vojno duša sokolskega gibanja v Ajdovščini in okrožju. Komaj se je letos nekoliko oživilo sokolsko gibanje, in je kazalo, da se bo sokolska ideja zopet ukoreninila v ajdovskem okraju, prifrči dekret premestitve in iztrže iz naše srede vzornega moža in zavednega narodnjaka. Njegovo mesto je že zasedel uradnik, kateri, vešč samo italijanščine, uraduje samo v tem jeziku in to v okraju, ki ne šteje niti enega avtohtonega prebivalca laške narodnosti.

DAROVI.

Pipčarji za moško CMD: Tone iz obsedenega czemlja za razglednice s pipčarsko diplomo 9'—, pipčar Bizjak globo, ker so ga nepipčarji ujeli brez pipca 1'—; skupaj L 10'—. Denar hrani uprava.

MALI OGLASI

ZBIRKA KNJIG. slovenske in nemške vsebine, povesti, 150 vezanih novih nemških romanov se proda po ceni. Ruggero Manna št. 22, III. nadstr. vrata 9. 579

IŠČE SE SLUŽKINJA od 9 do 4. ki bi bila vešča tudi v kuhanju. Ul. Commerciale 328, vr. 7. 578

IŠČEM stanovanje z 2 ali 3 sobami in, po možnosti, tudi majhnim vrtom v okolici. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 582

PRODA se steklena omara s predali, trgovska miza s pripravo za cče, in decimalna tehtnica, vse za trgovino. Barkovlje 83. 581

SPREJMEM TRGOVSKO UČENKO za trgovino z raznim blagom na Notranjskem. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3393

KUPUJEM staro železo po 30 lir za 100 kg. odpadke cunj po 40 lir za 100 kg. Skladišče ul. S. Maurizio št. 8. 583

MOTORNO KOLO »WANDERER« 3HP v najboljšem stanju, sa tri prestave in prazni tek, z novo pnevmatiko ter vso opremo se proda. Ogleda se lahko pri M. Rovan, Col, pri Vipavi. Cena po dogovoru. 3394

SPREJMEM takoj v službo trgovko, srednje starosti, vešča slovenskega in italijanskega jezika. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 574

IMAM na prodaj 100 palm razne velikosti, »Kamaros«, prikladne za vrte ali parke. — Pismene ponudbe na naslov: Božidar Kastelic, Materija, Istra. 575

GOSPODIČNA bi rada poučevala v ruskem jeziku. Ponudbe pod »Rusinja« na ins. odd. Edinosti. 576

IŠČEM enega delavca (stoparja) za mletje česla, proti dobri dogovorjeni plači in hrani. Nastop takoj. Anton Uršič, št. Vid pri Vipavi. 3392

HIŠA, 2 sobi in kuhinja, 80 sežnjev zemljišča in voda se proda radi selitve pri Sv. Ivanu za 10.000 lir. Dalje se proda nova hiša, 3 sobe, kuhinja, klet, 300 sežnjev zemljišča. — Pojasnila pri Sv. Ivanu, ul. S. Cilino št. 541, pritličje desno. 577

19LETEN MLADENIČ iz boljše slovenske družine, z trgovsko šolo, vešč popolnoma slovenskega in italijanskega ter deloma nemškega jezika, želi službe kot praktikant pri uglednem trgovcu. Cenjene ponudbe pod »Praktikant« na ins. odd. Edinosti. 572

MEBLIRANA SOBA se odda v najem bodisi za eno ali dve osebi v ulici Antonio Stoppani št. 5, II. nadstr. (konec ulice S. Francesco d'Assisi) kjer se sprejemajo ponudbe. B 420

ČEVLJARSKA DELAVNICA, ul. dei Bachi 17, sprejema delo po meri in popravljanje. 559

IŠČE se ena ali dve mesečni sobi. Naslov pove ins. odd. Edinosti. P 400

ZLATO, srebro, krone, plača po najvišjih cenah Pertot, ul. S. Francesco št. 15, II. n. 417

ANGLEŠKI in francoski jezik se uči na CM šoli na Acquedottu 20, in v ul. Boccaccio 3, vrata 14. Otvoritev posebnih tečajev za odrastle in deco ter trgovsko korespondenco. 565

PIANINO ali glasovir, tudi potreben poprave, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodilnica Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra štev. 8. 527

KLAVIR ali pianino, tudi potreben poprave, se kupi v vsakem kraju. Pisati na naslov: Carlo Cauer, Trst, ul. Solitario 25, III. 508

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) Tel. 329. 3341

KUPUJEM vreče in cunje. Babič, Molingrande 20. 547

LISICE, kune, zajce, skunks in drugo kožuhovino tudi partije, kupujem in plačam dobro. Stroji, barva in izdeluje takoj vsakovrstno kožuhovino. Kožuharnica Martellani, ulica Gatteri 32, Trst.

POZOR! Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci. — Albert Povh, urar, ul. Manzoni 17, vr. 2, pritl. 2648

SOBNI slikar in pleskar sprejema vsa v tej stroko spadajoča dela, tudi na deželo. E. Bertoni, ul. Paolo Diacono 2, Sv. Jakob. 532

VOLNA, nova in rabljena, pohištvo, vzmeti, postelje itd. se prodajo vsak dan. Solitario št. 1. 567

STEKLENICE, vsakovrstne, kupujem. Settefontane 23, telefon 1071. 569

VELIKE in majhne rabljene sode prodaja na javni dražbi Potrošno društvo v Narodnem domu v Buzetu, vsako nedeljo od 2. majnika naprej, dokler bo kaj v zalogi. 3391

Naznanilo.

Lastnik gostilne ex „MARIA LONGA“ v Rojanu si šteje v dolžnost javiti cenj. gostom, da ostane **prvega majnika njegov lokal zaprt ves dan.**

JOSIP ŽIBERNA.

IVAN KACIN
Gorica, ul. S. Antonio 24 (prej Ljubljana)
izdeluje vsakovrstne
HARMONIJE
Prenovlja in uglašuje cerkvene orglje, klavirje, vijoline itd. — Harmoniji, preigrane vijoline, piščalke za orglje vedno v zalogi.

Dne 2. majnika se otvori lokal ex Mičel na Opčinah

Točila se bodo istrska, vipavska vina, teran itd. itd. Gorka in mrzla jed.

Za obilen obisk se priporoča vdani

MIČEL PEČAR — Opčine.

POZOR!

Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci.

ALOJZIJ POVH, urar, ul. Manzoni 17, vr. 2, pritl.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ
prej dr. BODO
Zobozdravnik dr. E. CLONFERO
— in —
dentist STANKO PERHAVEC
Trst, trg Goldoni štev. 11, II. nadstr.
sprejemata od 9-12 in od 15-19

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.

Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

(Lastna palača!). Ustanovljena leta 1838.

Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah — Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

UMETNI ZOBJE
z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki
VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOTEHNIK
TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 13, II
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA
Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10,000.000
Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge
na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 6%.
Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (safes).
Bančni prostori v Trstu se nahajajo:
ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo
Telefon: štev. 1463, 1793, 2676
— Blagajna posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —